

1436. a. peavad Liivimaa linnad, eesotsas Tartu bürgermeister Tideman Vos'iga („van Dorpte her Tideman Vos borgermeistere“), muidugi Lüübeki nõusolekul, uuesti läbirääkimisi venelastega ja sõlmivad rahu. „Venelaste poolt pitsseeritud lepingueksemplar on Tartu rae käes“ („De Russche besegelde bref is by deme rade van Dorpte“) ja jäigi sinna hoiule. Kui siis 1442. a. peale uusi kauplemisseisakuid jõuti ajutise rahuni ja Lüübek sealjuures kontorile juhatuse annab kirjad juhtida, nagu vanastigi, Tartule, kellele kontori juhtimine ülesandeks tehtud, siis peab selles nägema küll vähem Lüübeki taganemist oma õigusist ja Tartu ning teiste Liivimaa linnade võitu, seda enam aga tegelikult maksva seisukorra kinnitamist, kusjuures Lüübek ei mõtlegi end kuidagiviisi kõrvaldada lasta idakaubanduse poliitilisest juhtimisest: ta ei suuda lihtsalt enam ise tegelikult juhtida kontorit. Otsused kaubandusliku läbikäimise algamise või lõpetamise kohta pidid nüüd kui varemaltki olenema hansapäevast Lüübekis.

Ei saa salata, et Tartu on osanud üliväga ära kasutada, kuid isegi mitte kurjasti tarvitada omis huvides eriseisukorda kauplemises Novgorodiga. Nagu juba varemil aastail, kuuleme ka nüüd ikka ja jälle korduvaist omavolilisist kaubandussulu rikkumisist. Kui 1443. a. Hansa välja kuulutas kaubandussulu Novgorodi vastu, mis seda tagajärjekam võis olla, et suluga ühines ka ordumeister Heidenreich Vinke, kes oli sõjaseisukorras venelastega, tulevad kuuldavale kaebused selle sammu mõju paralüüeerimise üle Tartu ülielava kauplemise läbi Pihkvaga, nii et ordumeister oli sunnitud isegi sulgema 1444. a. läbikäimise Tallinna ja Tartu vahel. Kui sõjategevus ordumeistri ja Novgorodi vahel 1447. a. uuesti lõkkele lõi, andis Tartu, nagu teisedki Liivimaa linnad, väeosasid ordumeistri käsutusse; ja järgmisel aastal ühelt poolt ordumeistri, piiskopi ja Tartu linna, teiselt poolt Novgorodi vahel saavutatud rahu sõlmimisel oli kaupmeeskonna huvide kaitsmine Tartu kätes, kuigi kauplemine tegelikult alles palju hiljemalt suutis normaalkuju omandada.

Üks teine juhus iseloomustab paremini kaubanduskombeid. Meie ei või nimetada ühtegi kaupa Tartu keskaja kaubanduses eriartikliks; elades transiitkaubandusest kauples Tartu ühevõrra kõigil tol ajal rohkesti nõutavate kaupadega. Siiski näib, et samuti kui Tallinna oli keskpunktiks kauplemises soolaga, oli ka Tartu järk-järgult muutunud Pihkvast tuleva vaha müügi keskuseks, kus vaha järele prooviti, kaubamärkidega varustati ja alles siis välja veeti. Et sellest hoolimata võltsitud vaha turule pääsis, näitab üks Tartu kiri Tallinnale 2. VIII. 1441. a.: eelmisel aastal olid pihkvalased toonud Tartusse hulga vaha, mis aga tunnistati niivõrt võltsituks, et Tartu ei lubanud seda siin koha peal isegi ümber sulatada ega puhastada, vaid varustas ta hoiatusmärkidega, s. t. „lõi risti“ ja andis venelastele tagasi. Kuid mõned kaupmehed olid keelust hoolimata vaha salaja ära ostnud ja nimelt järgmisil tingimusil: venelased viivad kogu saadetise uuesti Pihkvasse tagasi, hävitavad seal hoiatusmärgid ja toimetavad kauba Narva, kust see tembeldamata — sest Narva ei kuulunud ju hansalinnade hulka — tükkides ja püttides Lüübekisse edasi pidi saadetama. Tõsi, Tartu on muidugi arvamisel, et säherduse teo üle peab linnade eeskirjade järele niiviisi kohut mõistetama, et see igapäevaste sunniks järele mõtlema, ja Tallinnal (!) tuleks katsuda süüdlasi kinni püüda. Muidugi ei kuulunud sarnased juhtumused vist ka muis linnades harulduste hulka, sest vastastikuseil kaebusil võltsimiste, puuduliku kaalu, vähemate mõõtude jne. üle ei taha lõppu olla.

Kontori rahaline seisukord Novgorodis halvenes järjest rohkem. 1453. a. põles Peetrikoda uuesti maha. Kojateener, Tartu linnanõunik Johann Munstede,